

IB DP DİL A: EDEBİYAT ÜNİTE PLANI 2

Öğretmen(ler): -	Konu Grubu ve Ders: Dil A: Edebiyat	Düzey / Yıl: SD / 1. Yıl
Keşif Alanları: Zaman ve Mekân	Tarihler / Süre: -	Merkezî Kavramlar: Kültür, Kimlik, Temsil, Bakış Açısı

Ünite Tanımı ve Metinler

Bu ünite, **Zaman ve Mekân** keşif alanı çerçevesinde edebî metinlerin üretildikleri ve okundukları kültürel-tarihsel bağlamlarla ilişkisini inceler. Öğrenciler bağlamın metinlerdeki temsil, kimlik ve bakış açısını nasıl şekillendirdiğini; aynı eserin farklı zaman ve topluluklarda nasıl farklı yorumlanabileceğini araştırır.

Öğrenen Portfolyosu ve Küresel Sorun Odakları:

Öğrenen portfolyosunda öğrenciler, her eserle ilişkilendirilebilecek olası küresel sorunları, seçtikleri pasajların biçim ve içerik özelliklerini ve düşüncelerinin zaman içindeki gelişimini kaydeder. Bireysel sözlü için kullanılacak küresel sorun, geniş ölçekte önemli, uluslararası ve yerel yaşamda etkisi hissedilen belirli bir sorun olarak formüle edilir.

- Kültür, Kimlik ve Toplum:** Ötekileştirme, sömürgecilik, toplumsal roller ve eşitsizlik.
- İnançlar, Değerler ve Eğitim:** Değer çatışmaları, etik seçimler ve aile/toplum ilişkisi.
- Politika, Güç ve Adalet:** Savaş, güç hiyerarşileri, kaynakların dağılımı ve insan hakları.
- Sanat, Yaratıcılık ve Hayal Gücü:** Mitlerin/tarihsel malzemenin yeniden yazımı ve sanat-gerçeklik ilişkisi.
- Bilim, Teknoloji ve Çevre:** İnsan-doğa ilişkisi, tüketim ve çevresel sorumluluk.

İncelenecek Metinler

- Michel Tournier:** *Cuma ya da Pasifik Arafı*
- Güngör Dilmen:** *Deli Dumrul*
- Bertolt Brecht:** *Cesaret Ana ve Çocukları*

Ünite İçin DP Değerlendirme Araçları

- **Bireysel Sözlü:** Birincil odak
- **Öğrenen Portfolyosu:** Süreç değerlendirmesi
- **1. Sınav Yol Göstermeli Edebî Analiz:** İkincil odak

1. ÜNİTENİN AMACININ BELİRLENMESİ

Kapsayıcı ve Uzun Vadeli Hedefler (Aktarım Hedefleri)

Bu ünitenin sonunda öğrenciler şunları bağımsız olarak yapabilmelidir:

1. Bir edebî eserdeki küresel sorunu belirli ve tartışılabilir bir soruşturma odağına dönüştürmek.
2. Bir küresel sorunun iki eserin içerik ve formu tarafından nasıl sunulduğunu karşılaştırmalı olarak açıklamak.
3. Yazarın dilsel, yapısal ve biçimsel seçimlerini bağlamla ilişkilendirerek kanıta dayalı yorum geliştirmek.
4. Yakın okuma, sözlü iletişim, yapılandırma ve öz değerlendirme becerilerini yeni ve farklı metinlere aktarmak.

Temel Anlama Hedefleri

Öğrencilerin Bilmesi Gereken İçerik:

- Zaman ve mekân keşif alanının temel soruları; kültürel ve tarihsel bağlamın üretim ve alımlama üzerindeki etkisi.
- Merkezî kavramlar: Kültür, Kimlik, Temsil ve Bakış Açısı.
- Küresel sorunun özellikleri: Belirli, geniş ölçekte önemli, uluslararası ve yerel etkisi hissedilen bir sorun olması.
- Bireysel sözlü gereklilikleri: 15 dakika (10 dakika sunum + 5 dakika öğretmen soruları); biri özgün dilde, biri çeviri olarak çalışılan iki eser; her eserden en fazla 40 satırlık sürekli bir pasaj; dengeli ele alış.
- Öğrenen portfolyosunun bireysel sözlü hazırlığındaki işlevi.
- Yazar tercihleri: Anlatıcı/bakış açısı, yapı, tür, sahneleme, dil ve imge gibi biçimsel seçimlerin anlam oluşturmadaki işlevi.

Öğrencilerin Geliştirmesi Gereken Beceriler:

- Geniş bir soruşturma alanından sözlüde incelenebilir, açık bir küresel sorun formüle etmek.
- Küresel sorunla açık bağlantısı bulunan ve eser bütününe açılmaya elverişli pasajlar seçmek.
- Pasaj düzeyindeki ayrıntılı analizi eser bütününe ve bağlama bağlamak.
- İçerik ve formun küresel sorunu birlikte nasıl sunduğunu yorumlamak; yalnızca edebî araçları adlandırmakla yetinmemek.
- İki eseri dengeli biçimde ele alan, mantıksal olarak yapılandırılmış bir sözlü sunum gerçekleştirmek.
- Genel hatları bir konuşma metnine dönüştürmeden etkili bir çıkış noktası olarak kullanmak.
- Akran ve öğretmen geri bildirimini kullanarak düşüncesini ve sunumunu geliştirmek.

Öğrencilerin Anlaması Gereken Kavramlar:

- Metinler kültürel ve tarihsel koşullardan bağımsız üretilmez ve okunmaz.
- Küresel sorunlar metinde yalnızca konu olarak bulunmaz; yazarın biçimsel ve dilsel seçimleriyle temsil edilir.
- Okurun kimliği, kültürel varsayımları ve bakış açısı yorumlama sürecini etkileyebilir.
- Aynı küresel sorun farklı eserlerde ve biçimlerde farklı bakış açılarıyla yapılandırılabilir.

Olası Yanlış Anlamalar ve Gözden Kaçabilecek

Hususlar

Odak Alanı	Yanlış Anlama / Hatalı Yaklaşım	Doğru Yaklaşım / Düzeltme
İçerik Odaklı	Yazar, anlatıcı ve karakter bakış açısının aynı şey olduğunun düşünülmesi; soruşturma alanı ile küresel sorunun karıştırılması; tek başına bir Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi'nin ya da tek sözcüklü bir temanın küresel sorun olarak kabul edilmesi.	Küresel sorun belirli, net ifade edilmiş, eserlerin biçim ve içeriğiyle işlenen tartışılabilir bir odak olmalıdır. Anlatıcı/karakter yazarın bir aracıdır.
Beceri Odaklı	Küresel sorunla bağlantılı herhangi bir pasajın yeterli sayılması; edebî araçları sadece adlandırmanın analiz sayılması; iki eseri sırayla özetlemenin dengeli sözlü oluşturacağı varsayımı veya hazırlanan genel hatların okuma metni olarak kullanılması.	Pasajlar eser bütününe açılmalı, biçim-içerik ilişkisi kurulmalı, sunum metin okumadan, notlardan hareketle dengeli ve karşılaştırmalı yürütülmelidir.
Kavram Odaklı	Metnin anlamının sadece yazarın niyetiyle sınırlı sanılması; biçim ve üslubun keyfi düşünülmesi; küresel sorunun sadece pasajda geçmesinin yeterli görülmesi ya da bağlam bilgisinin metin analizinin yerine geçmesi.	Biçim anlamı kurar; küresel sorun eserin bütününde karşılık bulmalıdır. Bağlam, metinsel çözümlemeyi destekleyen bir mercektir.

Sorgulama / Araştırma Soruları

İçerik Odaklı Sorular	Beceri Odaklı Sorular	Kavram Odaklı Sorular
• Zaman ve mekân, bir eserin üretimini ve okunmasını nasıl etkiler? • Bir soruşturma alanı ile bireysel sözlü için uygun bir küresel sorun arasındaki fark nedir? • Bir küresel sorunun geniş ölçekte önemli, uluslararası ve yerel etkisi hissedilen bir sorun olduğunu nasıl gösterebiliriz? • Bireysel sözlü için uygun pasaj ve eser seçimini hangi ölçütlerle yapabiliriz? • Yazarın biçimsel ve dilsel tercihleri küresel sorunun temsilini nasıl şekillendirir?	• Geniş bir temayı 10 dakikalık bir sözlüde ayrıntılı incelenebilecek bir küresel soruna nasıl dönüştürebilirim? • Pasajdaki yakın okumayı eserin bütünüyle nasıl ilişkilendirebilirim? • İçerik ve formu birlikte analiz ederek yorumumu nasıl geliştirebilirim? • İki eseri dengeli biçimde ele alan bir sözlü sunumu nasıl yapılandırabilirim? • Öğrenen portfolyosunu küresel sorunlar, pasaj seçimleri ve düşüncemdeki değişimleri izlemek için nasıl kullanabilirim? • Geri bildirimden sonra sözlü sunumumu hangi kanıtlara dayanarak geliştirebilirim?	• Kültür ve kimlik bir metnin üretilmesini, okunmasını ve yorumlanmasını nasıl etkiler? • Bir eserde temsil edilen güç ilişkileri farklı dönem ve toplumlar tarafından nasıl farklı yorumlanabilir? • Yazarın, anlatıcının/karakterlerin ve okurun bakış açıları arasındaki ilişki nedir? • Aynı küresel sorun farklı edebî formlar aracılığıyla nasıl farklı biçimlerde temsil edilir? • Kendi kültürel varsayımlarım ve bakış açım yorumumu nasıl etkiliyor?

2. EYLEM: SORGULAMA VE ÖĞRETME/ÖĞRENME SÜRECİ

Pedagojik Yaklaşımlar ve Eğitsel Yöntemler

Seçim	Yaklaşım / Yöntem	Uygulama Ayrıntıları ve Stratejiler
[X]	Düzanlatım	Genelde bireysel sözlünün resmi gerekliliklerini, süre ve yapı ölçütlerini açıklamak için kullanılır.
[X]	Sokratik Seminer	Soruşturma alanları, küresel sorunların bağlamı ve eserlerdeki bakış açıları üzerine derinlemesine tartışmalar.
[X]	Küçük Grup / Çiftler Halinde Öğrenme	Düşün-eşleş-paylaş etkinlikleri, küresel sorun-eser-pasaj ilişkisi haritaları ve küçük grup karşılaştırmaları.
[X]	PowerPoint / Sunum Destekli Anlatım	Tarihsel/kültürel bağlamı tanıtmak ve analiz çerçevelerini modellemek için kullanılır.
[X]	Bireysel Sunum	TEDx konuşmaları model alınarak yapılan mikro-sözlü denemeleri ve bireysel sunum alıştırmaları.

Seçim	Yaklaşım / Yöntem	Uygulama Ayrıntıları ve Stratejiler
[X]	Grup Halinde Sunum	Aynı küresel sorunun farklı eserlerdeki temsilini inceleyen grup sunumları.
[X]	Disiplinler Arası Öğrenme	Edebiyat ile tarih, sosyoloji, politika (sömürgecilik, savaş, toplumsal cinsiyet) ve çevre bilimleri arasında kurulan bağlantılar.

Değerlendirme Planı (Biçimlendirici ve Sonuçlandırıcı)

Hedef Odak Alanı	Değerlendirme Aracı / Etkinlik	Türü
İçerik Değerlendirmesi	Küresel sorun ölçütleri ve soruşturma alanlarından hareketle sorun formüle etme alıştırmaları.	Biçimlendirici (B)
	Bağlamın temsil ve bakış açısına etkisine ilişkin kısa metin/bağlam eşleştirmeleri.	Biçimlendirici (B)
	Bireysel sözlü gereklilikleri üzerine kısa kontrol çalışması.	Biçimlendirici (B)
Beceri Değerlendirmesi	Bir pasajda yazar tercihlerinin küresel sorunu nasıl sunduğunu gösteren mikro analiz.	Biçimlendirici (B)

Hedef Odak Alanı	Değerlendirme Aracı / Etkinlik	Türü
	Pasajdan eser bütününe açılan 2-3 dakikalık sözlü denemeler ve akran geri bildirimi.	Biçimlendirici (B)
	İki eserin dengeli biçimde ele alındığı prova bireysel sözlüleri; ölçüt temelli öz değerlendirme.	Biçimlendirici (B)
	1. Sınav için görülmemiş bir pasaj üzerinde yol göstermeli analiz çalışması.	Biçimlendirici (B)
	Tam Bireysel Sözlü Provası (Daha önce değerlendirmede kullanılmamış eserlerle).	Sonuçlandırıcı (S / Okul İçi)
Kavram ve Portfolyo	Öğrenen Portfolyosu: Her eser için olası küresel sorunlar, pasajlar, yazar tercihleri ve düşüncedeki değişimi gösteren düzenli girdiler.	Biçimlendirici (B)
	"Küresel Sorun Günlüğü": Sorun - pasaj - yazar tercihi - eser bütünü - bağlam bağlantısı haritalama.	Biçimlendirici (B)
	Bir pasajı başka bir edebî forma dönüştürme ve biçim değişikliğinin anlam	Biçimlendirici (B)

Hedef Odak Alanı	Değerlendirme Aracı / Etkinlik	Türü
	üzerindeki etkisini açıklama.	

Öğrenmeye Yaklaşımlar (ATL)

ATL Becerisi	Seçim	Uygulama Detayları
Düşünme Becerileri	[X]	Küresel sorunu daraltma ve gerekçelendirme; metinsel kanıttan çıkarım yapma; içerik, form, bağlam ve bakış açısı arasında bağlantı kurma.
Sosyal Beceriler	[X]	Etkin dinleme; ölçüt temelli, saygılı akran geri bildirimi verme ve alma.
İletişim Becerileri	[X]	Açık, odaklı ve kanıta dayalı sözlü ifade; öğretmen sorularına gerekçeli yanıt verme.
Öz-Yönetim Becerileri	[X]	Portfolyo ve prova takvimini planlama; geri bildirimden sonra hedef belirleme ve ilerlemeyi izleme.
Araştırma Becerileri	[X]	Bağlam ve küresel sorunlar için güvenilir kaynak seçme; kaynakların güvenilirliğini ve bakış açısını değerlendirme; akademik

ATL Becerisi	Seçim	Uygulama Detayları
		dürüstlüğü koruma.

Farklılaştırma ve Üstbilişsel Yansıtma

Üstbilişsel Yaklaşımlar (Yansıtma)	Farklılaştırma Stratejileri
Öğrenciler portfolyolarında düzenli olarak şu sorulara döner: - Küresel sorunum yeterince belirli mi; geniş ölçekli, uluslararası ve yerel etkisi görünür mü? - Seçtiğim pasajlar eserlerin bütünüyle anlamlı biçimde bağlantılı mı? - Yazar tercihlerinin etkisini açıklıyor muyum, yoksa yalnızca adlandırıyor muyum? - İki esere dengeli yer veriyor muyum? - Geri bildirim sonrasında hangi somut değişikliği yaptım? - Bağlam bilgisi yorumumu nasıl değiştirdi?	Kontrollü Seçim Hakkı: Öğrenciler küresel sorun, eser ve pasaj seçimlerinde kontrollü seçim hakkına sahiptir. Aşamalı Destek (Scaffolding): Destek gereksinimine göre soru kökleri, görsel düzenleyiciler, örnek analiz zincirleri ve zaman planları sağlanır. İleri Düzey Öğrenciler: Karşılaştırmalı ve alternatif yorumlar geliştirir; farklı bağlam ve okur bakış açılarını tartışırlar. Aşamalı Prova Süreci: Sözlü prova biçimleri kısa mikro-sunumlardan tam süreli denemelere doğru aşamalı olarak geliştirilir.

3. BAĞLANTILAR: DİL, TOK VE CAS

Dil ve Öğrenme	TOK (Bilgi Kuramı) Bağlantıları	CAS Bağlantıları
Seçilen Yaklaşımlar: [X] Arka plan bilgisini harekete geçirme [X] Yeni öğrenmeleri yapılandırma [X] Uygulama yöntemiyle yeni öğrenmenin kazanılması [X] Yetkinlik gösterme Ayrıntılar: Öğrenciler küresel sorunları ve yazar tercihlerini tartışabilmek için gerekli edebî üstdili bilinçli biçimde kullanır. Anlatıcı, yapı, biçim, sahneleme, ironi, imge ve ton gibi terimler işlevleriyle açıklanır. Dil desteği gereken öğrenciler için analiz zincirleri (tercih - kanıt - etki - küresel sorun) sağlanır.	Seçilen Yaklaşımlar: [X] Bilme Yolları [X] Bilgi Alanları Ayrıntılar: - Edebî bir metni okuyarak oluşturduğumuz bilginin ne kadarı yazarın, okurun kültürel varsayımlarının ve bağlamın etkisi altındadır? - Bir edebî metnin bazı yorumları diğerlerinden daha iyi olabilir mi? Bunu hangi kanıtlarla belirleriz? - Farklı zaman ve kültürlerden metinleri anlamada bağlam bilgisi ne ölçüde gereklidir? - Edebiyat küresel sorunlar hakkında bize ne tür bilgi sağlar?	Seçilen Yaklaşımlar: [X] Yaratıcılık [X] Eylem [X] Hizmet Ayrıntılar: Yaratıcılık: Bir küresel soruna ilişkin farkındalık yaratacak özgün görsel, kısa performans veya dijital anlatı üretmek. Hizmet: Yerel bir topluluk ihtiyacına ilişkin güvenilir bilgiye dayalı bilinçlendirme çalışması planlamak. Eylem: Çevresel bir sorunla bağlantılı, ölçülebilir ve sürdürülebilir yerel bir eyleme katılmak.

Kaynaklar

- **Birincil Eserler:**
 - Michel Tournier - *Cuma ya da Pasifik Arafı* (Eser Bağlantısı: Sömürgecilik, kimlik,

- insan-doğa ilişkisi, uygarlık ve değer sistemleri)
- Güngör Dilmen - *Deli Dumrul* (Eser Bağlantısı: Kültürel bellek, inanç/değerler, birey-toplum ilişkisi ve geleneksel anlatının dönüşümü)
 - Bertolt Brecht - *Cesaret Ana ve Çocukları* (Eser Bağlantısı: Savaş, ekonomik çıkar, güç, sınıf ve bireyin çatışma ortamındaki konumu)
 - **Bağlamsal ve Eleştirel Kaynaklar:** Eserlerin üretildiği dönem, kültürel bağlam, sömürgecilik, savaş, güç ilişkileri ve mitlerin yeniden yazımı üzerine akademik kaynaklar. BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve güncel araştırma/haber raporları (araştırma başlangıç noktası olarak).

4. YANSITMA: ÜNİTE DEĞERLENDİRMESİ VE GELECEK PLANLAMA

Neler İyi Gitti?	Neler İyi Gitmedi?	Notlar / Değişiklikler / Öneriler
-	-	-

Aktarım Hedefleri Kontrolü

Ünite başında belirlenen aktarım hedeflerine ulaşılma düzeyi ve öğrencilerin yeni sorular/metinler karşısındaki bağımsız analiz yetenekleri ünite sonunda portfolyo ve tam Bireysel Sözlü provası sonuçları üzerinden değerlendirilecektir.